

Club Editor en publica una novel·la inèdita i el Museu d'Història dedica una exposició a l'autor empresonat a Mauthausen

Amat-Piniella, més enllà de 'K.L. Reich'

JOSEP MASSOT
Barcelona

Joaquim Amat-Piniella estava considerat fins ara com l'autor d'una sola obra perdurable, *K.L. Reich*, testimoni dels fets excepcionals que va viure durant el seu empresonament a Mauthausen. La celebració del centenari està servint per resituar la seva narrativa. Club Editor publica una novel·la que Amat-Piniella va deixar enllestida i que ha trigat cinquanta anys a veure la llum. *La clau de volta*, escrita entre el 1958 i el 1961. El llibre té per protagonista un "revoltat sense ideals" a la Barcelona dels anys cinquanta, un personatge que hauria pogut habitar una novel·la de Camus.

L'editorial mallorquina Ensio-la, per consell de Guillem Frontera, n'havia tret *El casino dels senyors* i *Roda de solitaris*, i ara en publica dues més, *La pau a casa* i *La ribera deserta*. A més, Club

'La clau de volta' té com a protagonista un revoltat sense ideals pròxim als personatges de Camus

Editor reedita *K.L. Reich* amb un revelador epíleg de Marta Marín-Dòmine i un valuós apèndix documental que inclou els informes de la censura franquista i les cartes creuades entre Joan Sales i Joaquim Amat. Tota aquesta onada de publicacions coincideix amb una exposició dedicada a l'autor manresà al Museu d'Història de Catalunya.

"Una de les decisions insòlites que va prendre Amat-Piniella va ser tornar a Espanya després d'haver sobreviscut als camps", comenta Maria Bohigas, responsable de Club Editor. "Molts republicans espanyols van quedar-se a viure a França i van fer-hi venir la família. Ell no: el 1946 ja torna a ser a Catalunya, en ple franquisme. Els que el van conèixer llavors expliquen que era un home que escoltava i mirava intensament. I tot seguit es posa a escriure. Cal que ens ho imaginem: un home que ha passat quasi cinc anys en un camp,

Una vida d'obstacles. Amat-Piniella fent, de nen, salt d'alçada; damunt d'aquestes línies, amb la màquina d'escriure

que reconstrueix la seva vida en un país sota dictadura i que hi practica un dels exercicis més sota vigilància que hi deu haver: escriure". "Doncs de tot això -diu Maria Bohigas- en surt una obra existencialista, potser l'única obra existencialista que hi deu haver en català, en què la gran pregunta no es dirigeix tant a les circumstàncies històriques com a l'home: a la responsabilitat de cada home amb la pròpia vida".

Segons l'editora, "gràcies en part a l'escriptura, l'home Amat-Piniella es va poder refer de la deportació; en canvi, potser l'escriptor va ser esclafat per la condició de deportat, com si *K.L. Reich*, en publicar-se, aniquilés la possibilitat que aquell autor tingués res més a dir".

Josep Alert, que coordina el centenari, pensa que "la recuperació d'Amat-Piniella era més necessària que mai, ara que s'està difonent la banalització del nazisme, com va dir l'historiador Joaquim Aloy". L'exposició del Museu d'Història recorda la terrible peripècia vital de l'autor de Manresa. Ho explica Josep Alert: de la vitalitat intel·lectual i les il·lusions polítiques de la República a la grisor i repressió del franquisme. Entre mig, i a diferència d'Espriu, que va optar per la introspecció, Amat es presenta com a voluntari per lluitar -sense disparar ni un tret, per la seva

Les despulles d'Amat-Piniella i Maria Llaveries seran enterrades a Manresa el 29 de novembre

miopia- com a tinent. L' enamorament epistolar amb Maria Llaveries. La fuga a França i el destí tràgic. Treballava a la línia Maginot quan la desfeta francesa el va obligar a fugir a Suïssa sense èxit. La pinya dels cinc amics catalans és lliurada als alemanys. Dos decideixen evadir-se (Ferran Planes, autor d'*El desgavell*, i Josep Hernández). Els altres tres s'estimen més quedar-se amb els alemanys. Acabarien a Mauthausen. Pere Vives, traductor de Faulkner i Goethe, és l'Emili de *K.L. Reich*: moriria. Josep Arnal, que va salvar-se fent dibuixos pornogràfics pels SS, va fer carrera després a França com a dibuixant de *L'Humanité*. I Amat-Piniella va denunciar una xarxa de corrupció de roba a Mauthausen, va caure en desgràcia i va ser enviat a la pedrera del camp i a netejar les fosses sèptiques. Va ser alliberat amb 36 anys i 45 kilos. I va escriure contra el silenci, complint un deute amb els companys assassinats. Va tornar a Barcelona i un dia del 1960 va ser expulsat de Manresa quan un notori falangista el va increpar en públic: "Fuera de aquí, rojo separatista".

El dia 29 de novembre, les despulles d'Amat-Piniella i de Maria Llaveries seran enterrades amb tota dignitat al cementiri de Manresa.●

Festival de clipmetratges 2013/14
EL TEU PUNT DE VISTA POT CANVIAR EL MÓN V edició

TEMA:
EL DESAFIAMENT DE LA FAM AL MÓN

Vídeos d'1 minut per canviar el món

www.clipmetrajesmanosunidas.org

Organitza

Cofinança

Col·laboren

Mans Unides

25

Canon

FGC

KARAOKE

AG

AGROES COL·LABORA

RENOR

allo

CaixaForum

3

LA VANGUARDIA

CATALUNYA RÀDIO

la xarxa

canalsolidari.org

canalsolidari.org

HTEC

Escola Cristiana

CPAC